

Kjula kyrkogård

Kjula kyrka 2:1, Kjula sn, Eskilstuna kommun, Strängnäs stift,
Södermanlands län

Antikvarisk medverkan

Tillbyggnad av förrådsbyggnad 2011

Dag Forssblad

Kjula kyrkogård

Kjula kyrka 2:1, Kjula sn, Eskilstuna kommun, Strängnäs stift,
Södermanlands län

Antikvarisk medverkan
Tillbyggnad av förrådsbyggnad 2011

Dag Forssblad

Rapport 2011:16

© 2011 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Landstinget Sörmland
Kultur & Utbildning Sörmland
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkiv.bibliotek@dll.se
www.sorlandsmuseum.se

Författare: Dag Forssblad, antikvarie
Omslagsbild: Gravsten påträffad vid schaktning (Slm D11-759). Foto: Dag Forssblad.
Foto, där ej annat anges: Dag Forssblad, Sörmlands museum
Diarienummer: KN-KUS11-158

Allmänt kartmaterial: ©Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/01672

Nyköping 2011

Innehåll

INLEDNING	5
Antikvarisk medverkan	5
Översiktlig beskrivning av Kjula kyrkogård	5
Historik med relevans för ärendet	5
SCHAKTNINGSÖVERVAKNING	7
Genomförande	7
Resultat	7
KORTFATTAD BESKRIVNING AV TILLBYGGNADEN	11
KULTURHISTORISK BEDÖMNING AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER	11
Källförteckning	12
Administrativa uppgifter	12

1 Utdrag ur Gröna kartans blad (GSD) Eskilstuna 10G NO & 10H NV med Kjula kyrka markerad. Skala 1:50 000.

INLEDNING

Under perioden juni till december 2011 har förrådsbyggnaden på Kjula kyrkogård tillbyggt. Förrådsbyggnaden är belägen på kyrkogårdens norra del.

Kafjärdens församling ansökte i januari 2009 om tillstånd för tillbyggnad av förrådsbyggnaden på Kjula kyrkogård. Ansökan inkom till länsstyrelsen den 27 januari 2009. Beslutsunderlaget var upprättat av Eskilstuna Ritservice, daterat 2008-05-10. Länsstyrelsen biföll ansökan i ett beslut daterat den 2 mars 2009. Beslutet förföll den 20 april 2011.

Kafjärdens församling ansökte i februari 2011 om ett förnyat tillstånd för tillbyggnad av förrådsbyggnaden. Ansökan inkom till länsstyrelsen den 22 februari 2011. Förslaget var delvis reviderat, bland annat hade tillbyggnaden förlängts med 1 m och försetts med källare. Kompletterande underlag inkom till länsstyrelsen den 28 februari samt den 1 april 2011. Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutade den 28 april 2011 med stöd av 4 kap 12 och 13 §§ Lag (1988:950) om kulturminnen mm att lämna bifall till tillbyggnad av förrådsbyggnaden i enlighet med inkomna handlingar. I enlighet med länsstyrelsens beslut skulle alla arbeten utföras under antikvarisk medverkan och dokumentation.

Antikvarisk medverkan

Sörmlands museum fick uppdraget att svara för antikvarisk medverkan vid arbetets genomförande. Startmötet ägde rum den 31 maj 2011. Arbetet har följts upp genom antikvarisk kontroll i form av en schaktningsövervakning samt via dialog per e-post och telefon med entreprenadens olika deltagare vid behov. Antikvarisk slutbesiktning genomfördes den 9 december 2011.

Översiktlig beskrivning av Kjula kyrkogård

Kjula kyrka omges av en kyrkogård som inramas av en kallmurad bogårdsmur av natursten. Innanför muren växer en trädkrans. På kyrkogården markerar enstaka träd från en äldre trädkrans läget för kyrkogårdsmurens tidigare sträckning i norr och väster. Kyrkogårdens huvudingång och parkering ligger vid kyrkogårdens södra del.

Gravkvarteren är gräsbevuxna och avgränsas av grusgångar. På kyrkogården växer ett relativt stort antal träd av olika arter. Gravvårdarna är i huvudsak anordnade i nordsydlig riktning. Minneslunden är placerad i kyrkogårdens nordvästra hörn.

Historik med relevans för ärendet

Förrådsbyggnaden som nu har tillbyggt ligger på den del av kyrkogården som utvidgades i slutet av 1950-talet. Förrådsbyggnaden uppfördes 1969 efter ritningar som upprättades av arkitekt Per Gösta Ericson, Strängnäs

2 Schaktytan från sydväst efter borttagning av grästorven (Slm D11-760).

3 Schaktgränsen från uppförandet av förrådsbyggnaden 1969 avtecknade sig tydligt under grästorven (Slm D11-761).

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Inför uppförandet av tillbyggnaden genomförde Sörmlands museum, i enlighet med länsstyrelsens beslut, en antikvarisk kontroll i form av en schaktningsövervakning. Schaktningsövervakningen genomfördes den 28 juni 2011.

Genomförande

Schaktning utfördes i ett område från förrådsbyggnadens västra grundmur till 7 m väster om byggnaden. Schaktet var cirka 10,5 x 7,2 m (N-S/Ö-V) i plan. Schaktbotten låg cirka 2,5 m under golvnivån i förrådsbyggnaden. Golvnivån motsvaras ungefär av fasadens sockelmarkering. Ytan schaktades av i skikt om 0,1–0,2 m tjocklek ned till orörd marknivå. Därefter utfördes ”fri” schaktning.

Resultat

I schaktets nordvästra hörn påträffades moderna utfyllnadsmassor i form av bland annat lös grusig sand, tegelkross, kalkbruksklumpar, trådspik, järnskrot, glas och enstaka gravlämningar (ben). Utöver utfyllnadsmassorna påträffades en gravsten som troligen kan dateras till 1900-talets första hälft.

Vid den utförda schaktningsövervakningen påträffades inget av antikvariskt intresse.

4 Schaktet från väst (Slm D11-762).

5 *Förrådsbyggnaden från sydost före tillbyggnaden (Slm D11-763).*

6 *Förrådsbyggnaden från sydost efter tillbyggnaden (Slm D11-764).*

7 *Förrådsbyggnaden från sydväst före tillbyggnaden (Slm D11-765).*

8 *Förrådsbyggnaden från sydväst efter tillbyggnaden (Slm D11-766).*

9 Förrådsbyggnaden från nordost före tillbyggnaden (SIm D11-767).

10 Förrådsbyggnaden från nordväst efter tillbyggnaden (SIm D11-768).

KORTFATTAD BESKRIVNING AV TILLBYGGNADEN

Tillbyggnaden uppfördes på en hel betonggjuten bottenplatta. Ytterväggarna uppmurades med block av lättklinker och lättbetong, tjocklek 250 mm. Sockeln putsades med cementputs, fabrikat Weber, och målades i en grå kulör, fabrikat Beckers Sockelfärg.

Fasaderna putsades med lättbetongputs, fabrikat Weber, och målades med en silikatfärg i en vit kulör, NCS S0500-N, fabrikat Weber. Såväl befintlig byggnad som tillbyggnaden målades. Yttertaket täcktes med enkupigt lertegel, fabrikat Vittinge.

KULTURHISTORISK BEDÖMNING AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Tillbyggnaden av förrådsbyggnaden på Kjula kyrkogård har utförts med antikvarisk medverkan och i samråd i enlighet med Länsstyrelsens beslut. Arbetet godkänns härmed.

Källförteckning

Arkiv

Antikvarisk Topografiska arkivet, Stockholm
Sörmlands museums arkiv, Nyköping

Administrativa uppgifter

Fastighetsuppgifter

Objekt: Kjula kyrkogård
Socken: Kjula
Kommun: Eskilstuna
Fastighetsbeteckning: Kjula kyrka 2:1
Län: Södermanland
Stift: Strängnäs

Författningsskydd

Lag (1998:950) om Kulturminnen m m

Kyrkor uppförda före utgången av år 1939 skyddas enligt 4 kap. 3 § Lag (1998:950) om kulturminnen mm (KML). Enligt denna lag ska alla kyrkobyggnader och kyrkotomter som tillhör Svenska kyrkan samt alla begravningsplatser vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. För byggnader och anläggningar som tillkommit före 1940 gäller att de inte på något väsentligt sätt får ändras utan Länsstyrelsens tillstånd. Detta tillståndskrav gäller också för vissa, särskilt utvalda byggnader och anläggningar som är yngre och som har höga kulturhistoriska värden. Kyrkliga inventarier av kulturhistoriskt värde ska förvaras och vårdas väl. Varje församling ska föra en förteckning över sådana inventarier.

En begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 är skyddad enligt 4 kap. 12 § Lag (1998:950) om kulturminnen mm (KML). Enligt denna lag krävs länsstyrelsens tillstånd för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen. Länsstyrelsens tillstånd krävs även för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs. Om Riksantikvarieämbetet beslutar det, skall bestämmelserna i 13 § tillämpas också i fråga om en begravningsplats som tillkommit efter utgången av år 1939, om begravningsplatsen ligger invid en kyrkobyggnad som uppförts dessförinnan eller är märklig genom sitt kulturhistoriska värde.

Projektrelaterad information

Beställare: Kjula församling, Kyrkvägen 17, 635 06 Eskilstuna
Projektering: Eskilstuna Ritservice, Högalidsgatan 9, 632 22 Eskilstuna
Entreprenör: Sundbyholms Bygg & Mark AB, Grängsgatan 10, 633 42 Eskilstuna
Antikvarisk konsult: Dag Forssblad, Sörmlands museum, Box 314, 611 26 Nyköping

Övriga uppgifter

Länsstyrelsens i Södermanlands län beslut: 2011-04-28, dnr 433-317-2011
Sörmlands museum, dnr KN-KUS11-158

Dokumentationsmaterial

Dokumentationsmaterial i form av arbetsmaterial och fotografier förvaras i Sörmlands museums arkiv, Nyköping.